

उत्स, सारस्वतावृत्सौ TBr. 1, 4, 4, 9.

उत्सङ्ग 1) अत्र क्वैके कुमारमुत्सङ्गमानपत्ति षांक्क. GṚH. 1, 16, 8. गोभु-
त्रो वधभा लक्ष्मीर्मातङ्गात्सङ्गलालिता so v. a. auf dem Rücken eines Ele-
phanten Spr. 4030. शरद्भोगधरोत्सङ्गशयिनीमिव सौदामिनीम् DAČAK. in
BENF. Chr. 199, 7. — 3) eine best. Stellung der Hände Verz. d. Oxf. H. 86, a, 33 (lies उत्सङ्गा ऽव०). 202, b, 29. उत्सङ्गक a, 19. — Vgl. मूत्रोत्सङ्ग.

उत्सन्नयज्ञ, Weiteres u. सद् mit उद्.

उत्सर्षण n. das Hinaufsteigen: पिपीलिकोत्सर्षण VJUTP. 110.

उत्सर्ग 1) अनाखरुखुरोत्सर्गमार्गनिरेणुवत् wie Staub, den der Ziegen
und Esel Hufe erregen, und wie Staub vom Besen PAÑĀT. II, 108 (Spr. 3393). परोत्सर्ग च भुञ्जते Excremente Spr. 1038. शापोत्सर्ग das Ausstos-
sen eines Fluches R. 7, 30, 46. — 3) इन्द्रियाणामनुत्सर्गो (so liest die ed.
Bomb. des MBu.) मृत्युनापि विशिष्यते । अत्यर्थं पुनरुत्सर्गः सादयेद्देवता-
न्यपि ॥ Spr. 3747. — 4) धर्म Verz. d. Oxf. H. 284, a, 9. — 5) प्रापोत्सर्ग
das Aufgeben des Geistes, Sterben MBu. 13, 2666. — 6) Ind. St. 8, 221.
Schol. zu RV. Prāt. 1, 13. उत्सर्गात् VARĀH. BRH. S. 93, 1. Weil die all-
gemeine Regel durch eine Ausnahme wieder aufgehoben wird, heisst sie उत्सर्ग
(nulla regula sine exceptione). — 7) die personifizierte Aus-
leerung ist ein Sohn Mitra's von der Revati BHĀG. P. 6, 18, 5.

उत्सर्गसमिति (उ० + समिति) f. bei den Gāina eine der 3 Lebens-
regeln: behutsames Benehmen bei der Entleerung, so dass dabei keinem
lebenden Wesen ein Leid widerfährt, SARVADARĢANAS. 39, 13.

उत्सर्प n. N. eines Sāman Ind. St. 3, 209, a. — Vgl. संसर्प.

उत्सर्षण n. das Sichhinausmachen oder Aufgehen der Sonne NIR. 12,
13. das Hinausgehen Schol. zu ĀČV. ČR. 4, 13, 10. das Vortreten BUĀG.
P. 10, 44, 4.

उत्सर्षिणी ein aufsteigendes Verhältniss, Zunahme VP. 197, N.

उत्सव 2) उत्पन्नलोचनालोकनोत्सव KATHĀS. 74, 316. शरत्पद्मोत्सवं
वक्त्रम् (स्त्रीणाम्) so v. a. (der Frauen) Gesicht ist wie ein aufgeblühter
Herbstlotus Spr. 5066. नेत्रोत्सव so v. a. frohlockende Augen AMAR. 23
(Spr. 1084). सोत्सव adj. ein Fest feiernd so v. a. über die Maassen froh
KATHĀS. 31, 180. 113, 132. Z. 8 lies विभूत्या. — Vgl. महेत्सव.

उत्साद् Unterbrechung: नोत्सादमगमञ्चैर्दे (so die ed. Bomb.) कदाचि-
दिह नः कुलम् unser Geschlecht hat nie eine Unterbrechung erlitten
MBu. 1, 4364. कुलोत्साद् Vernichtung des Geschlechts und eine darauf
gerichtete Zauberzerimonie Verz. d. Oxf. H. 97, b, 37.

उत्सादन 2) R. 7, 8, 7, 34, 44. 36, 24. — 3) Verz. d. Oxf. H. 217, a, 14. —
Vgl. प्रोत्सादन.

उत्सादिन् (von सद् mit उद्) adj. einstellend, ausgehen lassend; स. अ-
भ्युत्सादिन्.

उत्सारक HALĀJ. 2, 269.

उत्सारण lies das aus-dem-Wege-Tretenlassen, das Wegtreiben des
Volkes auf der Strasse (um einem Vornehmen Platz zu machen).

उत्सारणीय adj. hinauszuweisen, fortzujagen: भृत्य Spr. 3913.

उत्सर्प adj. wegzutreiben (auf der Strasse, damit einem Vornehmen
Platz gemacht werde): नोत्सर्पाः पथिकाः केचित्तेभ्यो दास्ये वसु स्युहम्
MBu. 13, 2790.

उत्साह 1) पलायनकृतोत्साहा निहत्साहा द्विषञ्जये fest entschlossen

zu fliehen MBu. 7, 1836. चित्तोत्साह PAÑĀT. II, 198 (Spr. 3233) des Gei-
stes Macht. — 3) Freude, Jubel; Festtag MOLESW. अग्रमुकुटम् सर्वं सो-
त्साहं वभूव VER. in LA. (II) 18, 8. ग्रामह्यपोत्सवा विप्रा गावो नवत्-
पोत्सवाः । पत्युत्साह्युता नार्यः (नार्य beide Ausgg.) अहं कृत्वा रपोत्सवः ॥
der Brahmanen Festtag ist eine Einladung zum Schmause, der Kühe
Festtag frisches Gras, der Weiber Jubel ist der Gatte, mein Festtag,
o Kṛṣṇa, ist die Schlacht, VṚDDHA-KĀN. 12, 13. — Vgl. उहत्साह,
निहत्साह, महोत्साह.

उत्साहन HALĀJ. 3, 84.

उत्साहशक्ति (उ० + श०) f. Willenskraft Spr. 459. Kraft, Macht 3383.
Ind. St. 10, 194. fg.

उत्साहिन् Spr. 2737. अनुत्साहिनी मतिः sov. a. Indolenz KATHĀS. 72, 118.

उत्सिसृन् (vom desid. von सर्ज् mit उद्) adj. im Begriff stehend auf-
zugeben BHĀG. P. 12, 6, 32.

उत्सुक mit loc. KATHĀS. 63, 236. 73, 246. mit प्रति 61, 22. सोत्सुक =
उत्सुकः स्वं देशं प्रति 67, 99. उद्वाह० 66, 135. उत्सुक mit Ungeduld Et-
was erwartend, gespannt BHĀG. P. 10, 69, 3. — Vgl. निहत्सुक, पर्युत्सुक.

उत्सुकता Sehnsucht, Verlangen: द्यतो रतेन (= रते) भृशमुत्सुकताम्
ÇIÇ. 9, 2. अनुत्सुकता Anspruchlosigkeit VIKR. 12, 6.

उत्सुकम् (von उत्सुक), ०पति wehmüthig stimmen MĀLAV. 79.

उत्सुर्ष, ०शायिन् nach Sonnenaufgang noch schlafend MBu. 12, 8396.

उत्सृष्टिकाङ्क m. Bez. einer Art einactiger Schauspiele SĀH. D. 519.

उत्सेक 2) MBu. 1, 4364 ist mit der ed. Bomb. उत्सादम् st. उत्सेदम्
zu lesen.

उत्सेकिन्, संपत्स्वनुत्सेकिनः Spr. 5293.

उत्सेध 2) अङ्कुष्ठकस्य VARĀH. BRH. S. 58, 19. — 3) ते तव प्रबलं दर्पमुत्सेधं
च पृथग्विधम् । व्यपनेष्यति R. 7, 116, 19. दर्पः घ्रातरः । उत्सेधः शारीरः
Schol. — 3) N. verschiedener Sāman PAÑĀV. Br. 15, 9, 10. 19, 7, 1. 4.
Ind. St. 3, 209, a. अङ्गिरसामुत्सेधनिषेधौ desgl. 201, b.

उत्सेतन (1. उद् + स्तन) adj. (f. ई) hohe Brüste habend VARĀH. BRH.
S. 74, 18.

उत्सेम्य (1. उद् + स्मय) adj. aufgeblüht, blühend BUĀG. P. 10, 37, 9.
वीक्षित ein Blick mit weit geöffneten Augen 71, 35.

उत्सेष्टव्य (von सर्ज् mit उद्) adj. auszuscheiden TATTVA. 28.

उत्सेतोत्सम् (1. उद् + सेतो) adj. dessen Lebenslauf in die Höhe geht
BUĀG. P. 3, 10, 18. — Vgl. ऊर्ध्वोत्सम्.

उत्सेवन (1. उद् + स्वन) m. ein lauter Ton BUĀG. P. 7, 8, 28.

उत्सेवप्राय MĀLAV. 33, 22. उत्सेवप्रायित n. das Sprechen im Schlafe
SĀH. D. 219.

1. उद् Z. 7 hinter Sch. füge hinzu zu RV. 4, 21, 9.

2. उद् mit अनु benetzen: अन्वौन्दन् KĀTH. 27, 5.

— अग्निं dass.: अभ्युद्य (nach dem Schol. von वन्द्) PAÑĀV. Br. 6, 8, 7.

— नि, न्युन्दमान षांक्क. Br. 16, 7.

— सम्, समुन्नमयतो वस्त्रं पश्चाच्छुध्यति कर्मणा nass gemacht Spr. 5176.

उद् vgl. noch तारोद्, गन्धोद्, धृतोद्.

उद्भु (1. उद् + भ्रु) adj. hell strahlend: ०दृशनांभुभिः SĀH. D. 337, 18.

उद्का Z. 12 füge hinzu KĀTH. 25, 2. PAÑĀV. Br. 23, 4, 2. KĀTJ. Ča. 24,
1, 23. — n. ein best. Metrum RV. Prāt. 17, 5. Ind. St. 8, 107, 111. —